

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 206

Valtuustoaloite mielenterveysvaikutusten arvioinnin (MIVA) ottamiseksi osaksi päätöksentekoa - Kukka Kunnari ym.

TRE:3874/00.00.01/2021

Valmistelija / lisätiedot:
Reija Linnamaa

Valmistelijan yhteystiedot

Strategiapäällikkö Nina Mustikkamäki, puh. 040 138 9234, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Kukka Kunnarin ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Tampereen kaupunginvaltuutettu Kukka Kunnari ym. esittävät valtuustoaloitteessaan, että Tampereen kaupunki ryhtyisi tekemään päätöksenteon taustaksi systemaattista mielenterveysvaikutusten arviointia. Yksitoista valtuutettua on allekirjoittanut aloitteen.

Mielenterveys on keskeistä yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan hyvinvoinnille ja menestykselle. Kuitenkin muun muassa yli puolet työkyvyttömyyseläkkeistä Suomessa aiheutuu mielenterveyden häiriöistä. Mielenterveyden ongelmien syihin ei ole pystytty riittävästi puuttumaan ja kuten valtuustoaloitteessa todetaan, menee valitettavan suuri osa mielenterveystyöhön kohdistetuista rahoista nykyisellään ongelmien korjaamiseen. Arvioimalla ennalta kunnallisen päätöksenteon vaikutuksia kuntalaisten mielenterveydelle, voimme välttää sekä inhimillistä kärsimystä että kasvavia kustannuksia, aloitteessa todetaan.

Tampereen kaupungilla toteutetaan vaikutusten ennakoarviointia, jolla tarkoitetaan kunnallisessa päätöksenteossa päätösesitysten ja tavoitteiden vaikutusten arviointia etukäteen. Vaikutusten ennakoarvioinnista käytetään lyhenteitä EVA tai EVAus. Ennakoarvioinnin toteuttaminen perustuu lakiin ja suosituksiin (mm.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

terveydenhuoltolaki 1326/2010 § 11 terveys- ja hyvinvointivaikutusten huomioon ottamiseksi).

Vaikutusten ennakoarvioinnissa tarkastellaan arvioinnin kohteesta riippuen muun muassa seuraavia osa-alueita: yhteys kaupunkistrategiaan, vaikutukset talouteen, yrityksiin, eri väestöryhmiin (mm. lapset, nuoret ja lapsiperheet, ikäihmiset, vammaiset, maahanmuuttajat) sekä vaikutukset yhdenvertaisuuteen, henkilöstöön ja ympäristöön. Lisäksi arvioidaan vaikutuksia ihmisten fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen.

Kaupungilla tehdyt arvioinnit raportoidaan hyvinvointikertomuksen raportoinnin yhteydessä. Raportointi esitellään lautakunnissa ja kaupunginvaltuustossa. Vaikutusten ennakoarviointiin liittyvä seurantavastuu ja ohjeistus kuuluvat sivistyspalvelujen yhteisiin palveluihin.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisessa Mielenterveysstrategiassa 2020-2030 on tunnistettu, että mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi osana ihmisiin kohdistuvien vaikutusten ennakoarviointia on yksi keino ottaa mielenterveys huomioon päätöksenteossa eri hallinnonaloilla ja kaikilla päätöksenteon tasoilla. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan kunnissa monesta eri näkökulmasta, mutta eri sektorien toimenpiteiden mielenterveysvaikutusten ennakoarviointiin ei ole vielä vakiintunutta käytäntöä Suomessa. Myöskään päätöksenteon vaikutuksia mielenterveyteen ei monesti tunneta riittävän hyvin.

Mielenterveysstrategiassa ehdotetaan tilanteen parantamiseksi toimenpiteenä työkalujen kehittämistä mielenterveysvaikutusten ennakoarviointiin. Myös Tampereen kaupungin vaikutusten ennakoarvioinnissa on havaittu, että ihmisten psyykkiseen terveyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnin haasteena ovat olleet puutteelliset työkalut arvioinnin toteuttamiseen.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL, MIELI Suomen mielenterveys ry, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry ja Mielenterveyden keskusliitto ry ovat käynnistäneet maaliskuussa 2022 hankkeen Mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi – MIVA käyttöön. Hankkeen tavoitteena on edistää mielenterveysvaikutusten arvioinnin integroimista osaksi erilaisia vaikutusten ennakoarviointeja sekä muun muassa luoda mielenterveysvaikutusten arvioinnista mallit ja ohjeistus osaksi kuntien ja hyvinvointialueiden ennakoarviointeja. Hanke päättyy maaliskuussa 2023, jonka jälkeen työkalut tuodaan asiantuntijoiden, valmistelijoiden ja päättäjien tietoisuuteen ja koulutetaan avaintoimijat mallin käyttöönotossa. Tampereen kaupunki seuraa hankkeen etenemistä ja ottaa hankkeen päätyttyä siinä luodun toimintamallin ja työkalut käyttöön osana kaupungilla toteutettavia vaikutusten ennakoarviointeja.

Tiedoksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kukka Kunnari, Reija Linnamaa, Nina Mustikkamäki, Lauri Savisaari, Jaana Ylänen

Liitteet

1 Valtuustoaloite - Kukka Kunnari ym.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§206

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)